

Զ Ո Ւ Ա Ր Ճ Ա Ն Ի Փ

Բ Ա Ն Ա Ս Տ Ե Ղ Ծ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ի Փ Ն Փ Ո Ւ Շ

ՏԱՐԱԺԱՄ ՁՐԱԻԵԱԼ

Ե ղ ե ր ք

Ձիւրդ, ո՞չ եւս է ֆրէքուշ...
 Ո՞չ եւս կատուն մեր անուշ...
 Մեռաւ փափկիկն այն սիրուն
 խինդ եւ գորով մեր պարուն...
 Յօղեցէք աչք արտասուք,
 Ողբոց տուք վայս եւ եղուկ.
 Մեռաւ որ զմեզ յիւրն ի խաղ
 Շարժէր յակճիւ եւ ծիծաղ.
 Մեռաւ ում շուրջ ըզնովաւ
 Ի ջամբ տայաք սիրոյ ցաւ,
 Ընդ պատառիկն իւր պարէն՝
 Բիւր լըլկանաց փոխարէն.
 Յօղեցէք աչք արտասուք,
 Յօղբոց ի վայս եւ եղուկ:
 Բարէ, քանի՛ սուգ թախիծ
 Պատէ զերեսս արդ խընդից.
 Ձիւրդ տըխուր տարուբեր
 Հայիմք յիրեար այր յընկեր,
 Աւաղանաց ցաւագին
 Թեւակցելով ցօղագին.
 Եւ ո՞ ի մէջ գուժաբեր.
 Եղունկ, ո՞ այլ քան աչք մեր.
 Մահուն ի ձայն շուրթն ամէն
 Յաւովք ողբոց դողդոջեն.
 Ձիւրդ մեռաւ մեր ֆրէքուշ
 Մեր խաղ ճապունկ եւ քընքուշ.
 Ձիւրդ շիջան այն աչկունք,
 Պաղին անդամք երազունք.
 Ձիւրդ մեռաւ մեր ֆրէքուշ,
 Ձիւրդ անյանցն եւ ըզգոյշ:
 Յօղեցէք աչք արտասուք,
 Յօղէք տըխուր եւ ի սուգ:
 Մեռաւ... ո՞չ ո՞ դք ընդ այս
 Ի մէնջ բռնաւ իսկ յերկբայս.
 Աւաղ, ո՞ տայր մեզ ի խէթ
 Դեռ տատանել վէտ ի վէտ.
 Մինչ արդ եւ ոչ մի նըշխար
 Յուսոյն մընաց մըխիթար,
 Որ ընդ երկիւղ եւ խրախոյս
 Դեգերիցեմք բարեյոյս.

Ո՛հ, երբէք խէթք եւ վարանք
 Վըշտաց ոչ գոյզն են սփոփանք.
 Են են նոցուն իսկ ծըփմանց
 Սիւք հեղաշարժ քաղցրութեանց,
 Որ մինչ յերեր կոծի լաստ
 Շընչեն սըրտից յառագաստ.
 Եղունկ ի դէմս ուր վերջին
 Յուսոյ նըշոյլք ոչ չըրջին.
 Եղունկ այսից մահաակիր
 Յոր դաշուժիւն առնու ծիր.
 Եղունկ որ զԱր իւր կորոյս
 Եւ ընդ նմին զամէն յոյս...
 Յօղեցէք աչք արտասուք
 Յօղէք սըրտիս յիմ պասուք: —
 Յորժամ ի նուագ զառաջին
 Ըզնա տեսաք տըրտմագին
 Աչկունս ի շուրջ կողկողել
 Եւ անգոր տուան իւր ձրգել.
 Եւ զօրն ողջոյն մենասեր՝
 Ատել ըզխինդ եւ ըզկեր,
 Նախագգացիկ իբր յայն գուժ
 Գուժեաց ամէն սըրտից բօթ.
 Ձի սիրելւոյն ի կորուստ
 Համայք չար դոն յամենուստ...
 Ձամէն չըշուկ եւ ըզժամ
 Նըմին խիթալ գաւաճան.
 Խընամք եւ հոգ սիրալիր
 Ի զուր հեղան եւ ի ցիր.
 Մինչ ըզնովաւ սեւա թեւեր
 Մահուն սրփուեալ տարածէր:
 Յօղեցէք աչք արտասուք,
 Յօղէք տըխուր եւ ի սուգ:
 Վերջին հէաս սեւա գիշեր,
 Եւ առ լուսով կացեալ մեր,
 Նըշմարէաք տըրտմագոյն
 Ըզտագնապել եղկելոյն.
 Նա զկրկոցեալ զիւր աչեր
 Ըզմեք տըխուրս արծարծէր,
 Եւ հեղաձայն ի մլաւիւն
 Հայցելով իմն օգնութիւն

Յանկարծ յանկարծ ընդոստնոյր
Հանդարտացեալ մերթ ուռնոյր,
Թաթիկ շարժէր, եւ երկայն
Երբէք երբէք թողոյր ձայն.
Սարսուռ յանդամսն տաքնապ
Վառէր կոծէր յետին տապ.
Ո՛հ, եւ ընդ ում ոգորէր
Ժանտին կայեալ առնթեր.
Որչափ յիւրմէ ճիգն հեղոյր
Մնայր եւ յուժոյն այն թափուր.
Եւ բուռն եղեալ դիմադարձ
Յողունն նահանջ յետադարձ՝
Եղունկ, այնչափ առմաստէր
Խորին վըհին հուպ եղեր:

Ո՛հ զէ՛ եւս այլ... մընայր մահ
Ու անխօս ոգւոց սակ եւ ահ.
Ոչ եղկելոյն հարեալ ճիւղ
Ըզսիրտն անգութ շարժեաց ինչ.
Ոչ ի բարուցն աղուենի
Պատկառեցաւ լըբենի.
Յօրիորդին ոչ ի գեղ,
Ոչ ի կամար լանջագեղ,
Ոչ յանդամոց լըրութիւն,
Մորթոյն յողորկ փափկութիւն,
Ոչ շերտ ի շերտ ժապաւէն
Յուս եւ ճակատ նըկարէն,
Ոչ իսկ յաչաց գեղանոյն
Յոր բիւ լիւզէր լուսադոյն...
Եւ ոչ յայտնափ իղձ սրբոյն
Ոչ յարտասուաց ինչ թախիծ,
Ոչ ի վայրից սըրբութիւն
Ընկրկեցաւ յողջողգուն,
Ո՛հ, զայս նախկին՝ քայլ ժրպիրհ
Եմոյծ անդ մահ մըշտանիրհ...
Եհաս... եհար. — ճիւղ եբարձ...
Որացաւ եւ շունչն... ահ անդարձ:

Անդարձ այո, անդարձ միշտ
Անդարձ յաղէտս եւ ի վիշտ.
Անդարձ լըբեալն ի կայեան
Եւ ի խընծիղ բերկրութեան.
Ոչ եւս այլ բիբնն այն փայլուն
Ընդարձակին ի լուսոյն.
Ոչ եւս յերազն իւր ի վազ
Գըծեսցին հետք իւր յաւազ.
Ոչ եւս այլ գոռ յասպարէս
Իջէ նոսր հէնսն ի վէս.
Եւ կամ յընդոստն իւր առոյգ
Ծառոց սաղարթք տան չըշուկ.
Ոչ եւս ըզնա արբանեակ
Տեսցուք ըզհետ մեր արձակ
Շուրջ գալ ի ռահ պարտիղին
Ի դոյթ՝ կամ տուտն ի գետին.
Ոչ եւս ի ժամ մեր ճաշուն
Ըզմեւք պարէ ոստոստուն,
Եւ ի քըծինս իւր քընքուշ
Շողդորթէ փաղաքուշ.
Ոչ եւս ուն յեց ի թաթիկ
Նընջէ ի բարձ եւ ի գերկ.
Եւ ի հեշտից անդ յանուրջ
Ըզմայլենցի թաթաւուչ.

Կամ ընդ սիրոյն գըգուանօք
Հանցէ խորդիւնս առ յողոր.
Ըզհեշտաշարժն իւր բըրիկ
Շուրջ նաղելով բացխորիկ.
Ո՛չ, ոչ լուհցուք այլ ըզձայն
Ոչ մեք, եւ ոչ յաւիտեանք...
Ցօղեցէք աչք արտասուք
Ի տըխրութիւն եւ ի սուգ:

Այլ սակայն ինքն յո՛ գեղ գէմ
Ձի ոչ գառնայ արդ ընդդէմ,
Արդեօք աչկունք նորին սուր
Տեսին աշխարհ մ'անտըխուր,
Ձի այդպէս փոյթ առ յերկրէս
Այլուր սրացան անձկապէս.
Ո՛ր արդ նորին օթէ շունչ
Արդեօք դարձեալ տայ մըրմունջ,
Երջանկագոյն եգիտ վայր
Թէ վիհ անունը եւ անծայր,
Ի նախասկիզբն խանձարուրս
Յոչեութեան անցեալ դուրս.
Ցօղեսցեն աչք արտասուք,
Եթէ նանիր գնայցէ սուգ:

Նանիւր, աւաղ, մինչ ուրեք
Ոչ նա լըսէ մեզ երբէք.
Պատնէշ ընդ նա եւ ընդ մեզ
Անկութիւն կայ անեղբ.
Անդուստ սա մեզ փախստեայ՝
Ճեպով ի նոյն ծոց գառնայ.
Նըմանահոս ընդ ալիս
Կամուրջ արկեալ զըննչն յաստիս՝
Ինքն ուղեւոր ինք ուղի
Անց եւ սուղաւ իւր տեղի,
Ձի չըբութիւն զիւրն ըզհետ
Թափառելով միահետ,
Եղծ անդորով ըզնորայն
Շունչն եւ ըզհետս ընդունայն:
Ցօղեսցեն աչք սիրելեաց
Մի ի նորուն մընալ դարձ...:

Բայց թէ եւ չես արդ, քընքուշ,
Եւ քոյգ հեղաւ անձուկ ոյժ,
Այլ ոչէիդ փոխանակ
Կայ անիւրան յիշատակ.
Այո՛ եւ գու զայլոց հետ
Ըզնոյն կոխեալ արահետ՝
Յանգիտութեան շունչդ յափունս
Յերեր անբիւ տաս աչկունս,
Անոյս այլ ես յայս երկիր
Թերի տեղւոյդ գալ ի վեր.
Սակայն ո՛չ շատ քեզ այս շուք
Հոմասեռից նախանձուկ,
Ունեւ անուն յոյր ի կոչ
Ծագել պատկեր ինչ յոգւոյ.
Եւ թէ չիջեալ մի կայծիկ՝
Ձըգել զստուեր իւր փափկիկ:

6 Օգոստոս: